

№21 • СІЧЕНЬ • 2025

БАСТІОН

ОФІЦІЙНИЙ ЖУРНАЛ 63-ОЇ ОКРЕМОЇ МЕХАНІЗОВАНОЇ БРИГАДИ ЗСУ

ВТРАТИ ПРОТИВНИКА

01.01.25–31.01.25

ОСОБОВИЙ СКЛАД

168

■ ЗНИЩЕНО

92

■ ПОРАНЕНО / ПОШКОДЖЕНО

ТАНКИ

■ **2** ■ **1**

АРТИЛЕРІЯ ТА МІНОМЕТИ

■ **10** ■ **3**

СКЛАДИ БОЄПРИПАСІВ

■ **2**

АВТОМОБІЛЬНА ТЕХНІКА

■ **19** ■ **3**

ЗАСОБИ РЕБ

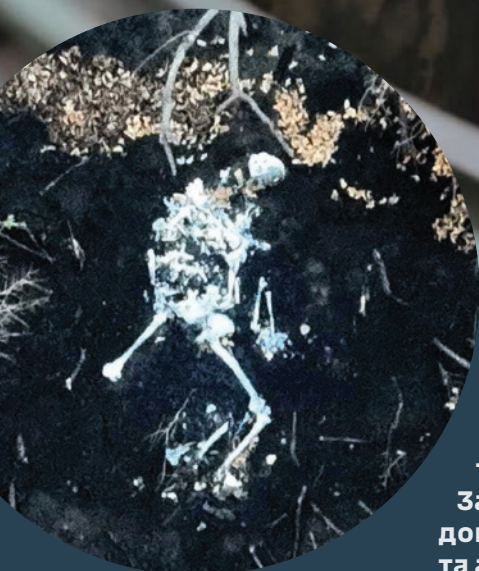
■ **1**

БПЛА

■ **257**

ТРИМАЄМОСЯ НА ПОЗИТИВІ І ПАЛИМО РУСНЮ!

Якщо порівнювати з минулими місяцями, можна сказати, що січень для 63 бригади був відносно спокійним. Очевидно, окупанти самі були в шоці від кількості втрат особового складу і техніки протягом 2024 року. Не виключено, що саме через це, вони вирішили спробувати продертися на Лиманському напрямку через інші точки, оскільки з нашими хлопцями більше справи мати не хочуть. Зараз найбільше дістається нашим побратимам із 60 бригади, яким довелося взяти основний удар на себе. Але вони не самі — наші пілоти та арта щодня підтримують та допомагають мінусувати ворога.

Початок року запам'ятався насамперед активною роботою танкістів, які скористалися непередбаченою ворожих позицій. Наші хлопці залітали буквально впритул до зайнятих окопів і розносили все навколо. Це насправді неймовірно видовище, яке поєднує в собі красу і силу. Звісно, довго так тривати не могло — москалі невдовзі основні канали танкового під'їзду перекрили.

Ще одним вагомим здобутком 63 бригади у січні є шикарна робота по ворожій логістиці. Завдяки ефективній розвідці та роботі БУАР, пілоти ББС, зазвичай вночі, за допомогою великих дронів, палили Урали, буханки, автомобілі, квадроцикли, баггі і мотоцикли. Таким чином, російська піхота залишалася без продовольства та зброї. Окрім цього, наші пілоти підірвали два склади БК і велику кількість бліндажів, нір та іншого укриття.

Усе це мало наслідки. Хтось з окупантів вирішив, що з нього досить і просто дозволяв себе

застрелити, хтось з відсутнім поглядом дивився на дрон з гранатою, але були й такі, хто проявляв бодай якусь тверезу думку і йшов здаватися. Так, пілоти 107 батальйону проявили креативність. Вони записали голосове повідомлення на дрон та змогли «прийняти» ваньку, який склав зброю, вийшов з піднятими руками і від радощів співав свої улюблені пісні.

Удари по логістиці довели окупантів до відчаю. Завдяки перехопленням, що їх отримала наша розвідка, ми почули розмову двох кацапів. Один з них буквально благав забрати їх з посадки чи поміняти, бо все що вони отримали на групу — кілька шоколадок. Очевидно, мова йде про гуманітарний вантаж, який скидають з дронів, щоб не використовувати наземний транспорт. Його співрозмовник переконував, що змінити не вийде, бо «немає на кого». У кращих расейських традиціях, просив чекати і терпіти.

Ще одне перехоплення, здо-

буте через кілька днів, взагалі здивувало. У ньому йдеться про наказ повертатися, якщо «буде щось не так». Зазвичай, російське м'ясо дістає лише одну вказівку — вперед і жодного кроку назад. Тепер же ситуація могла змінитися. Але чи говорить це про те, що окупанти закінчилися? Мабуть, ні. Швидше за все, відбулася якась затримка з підвозом свіжої партії живих трупів.

Не можна обійти стороною і ситуацію в небі. Так, наші зенітники та пілоти навчилися збивати великі ворожі крила-розвідники. Спершу знищили Орлана, а невдовзі взагалі трофейний Марлін — це дуже дороге і рідкісне російське крило. Ефективно працює і служба РЕБ, яка продовжує садити на землю ворожі дрони.

Що ж до особового складу кацапів, то тут розгулялися наші немезиси та вампіри, які вночі почувуються як риба у воді. Не спаливши за ніч десятків окупантів — назад не повертаються.

ТРОФЕЙ З ДНА

Як нашим хлопцям
вдалося затрофеїти...
затоплену російську
БМП-2

Ця історія почалась ще 2 роки тому, коли москалі тікали з Лиманщини. Вони вирішили перетнути одне з водойм на північ від Торського на своїй БМП-2. Теоретично ця машина здатна плавати. Тому до кінця не зрозуміло, що саме у кацапів пішло не так — чи то помилка екіпажу, чи якась несправність. Точно відомо лише одне — їм дуже не пощастило, бо до берега залишалось менше 100 метрів, коли бежа пішла на дно. На жаль, екіпаж встиг вибратись.

Але до минулого літа про існування цієї бежи ніхто не знав. Лише коли росіяни вдарили по дамбі і вода спала — БМП постала в «усій красі». Коли її приведуть в порядок, це буде вагоме поповнення нашого арсеналу. «Я служив на БМП-2 і можу сказати, що це дуже хороший аргумент для «успокоєння душі противника», — каже комбат 106 батальйону Артур Скрипник. — Її 30-мм гармата достойно себе зарекомендувала в цій війні. Прицільна дальність осколково-фугасним снарядом — до 4 км. Бронейним — 2 км. І БК до неї достатньо, на відміну від дефіцитних набоїв до БМП-1».

Тому комбат 106-го давно поклав око на цю бежу. Але спершу піхотинці і сапери мали прокласти безпечну дорогу до неї, добратись до самої машини, перевірити її стан і накинути троси. «Складність була в тому, що фронт дуже близько, дрони літають постійно, — згадує старший сапер Дмитро з позив-

ним Хіппі. — Ну і міни, звісно. Ми кілька разів заходили туди по 3-4 км — знаходили не розірвані боеприпаси, протипіхотні міни, навіть одну протитанкову». Все, що хлопці знайшли — знешкодили».

Коли вони дістались бежи на човні — жажнулись. 2 роки під водою, звісно, перетворили машину на болотяного монстра. Недарма операцію назвали «Морське чудовисько». «Нам сказали спробувати зняти хоча б гармату, але зробити це на місці було нереально», — розповідає Бандера, навідник БМП-2. Тому вирішили витягувати машину повністю — все-таки загалом бежа була без пошкоджень.

«Вона як їхала, так і зупинилася. Корпус, двигун, коробка, гармата — все ціле, — додає комбат. — Є корозія, але це не страшно».

Операцію планували півтора місяці. Ще 2 тижні чекали на

сприятливу, тобто погану погоду, щоб евакуацію було гірше помітно з неба. «Ми мали тільки один шанс її витягнути. Якщо б ми зробили туди 2-3 заходи танком — спалилися б по коліях і противник вже чекав би на нас», — пояснює Артур Скрипник.

Витягнути з піщаного дна 14-тонну махину, заповнену водою і болотом, було неможливо лише засобами батальйону. На поміч довелось кликати танкістів. «Викликає мене якимось комбат і каже — є «халтурка», — з усмішкою згадує Сармат, командир взводу танкового батальйону.

Хлопці кілька разів перечіпляли троси, щоб підтягнути бежу до берега, потім на пагорб і лише звідти буксирувати в Зарічне. Треба було робити все максимально швидко, щоб не спалитись. І їм це вдалося! Далі машину потягнула вже батальйонна еМка.

«Все пройшло чітко, як по нотах — кожен знав, що і як йому робити, — хвалить побратимів Сармат. — Раді, що у хлопців з'явилась ще одна одиниця техніки, яка тепер не буде працювати на цих скажених собак». Танкісту так сподобалась операція, що він жартує: «Якщо треба буде злямзати ще щось — дзвоніть».

Бандера каже, що під кінець евакуації стало трішки лячно — полетіла спершу ворожа арта, потім фпвішки. «Такий адреналін був — ого! Але задача стояла — ми її виконали. І я пишаюсь, що без жодних втрат — ні 300, ні 200», — додає він. Після завершення операції хлопці були настільки виснажені, що емоцій не залишилося: «Наче камінь з душі впав, ми навіть не знали, як радіти тому всьому».

Цікаво, що деталі операції тримались в суворій таємниці до останньої миті — про неї знало обмежене коло людей. «Наші підрозділи, які не були задіяні в операції, навіть трішки злякалися, коли виявили якийсь дивний рух, — каже комбат. — А противник взагалі не зрозумів, що сталося в нього під носом».

Зараз БМП готують до відправки на капітальний ремонт. Скоро вона повернеться в нашу бригаду і добряче насипатиме своїм колишнім власникам.

«Ця машина такої погоди подарам зробить! Вона вартувала того, щоб спробувати її витягнути», — підсумовує Бандера.

Круто, що вдалося провести настільки складну операцію і отримати таку машину. Але з іншої сторони, якби наші воїни мали достатньо сучасної техніки, можливо, і не довелось би ризикувати їхнім життям та здоров'ям заради подібних «чудовиськ». Сподіваємось, нас почують...

ОСНОВНИЙ НЕДОЛІК ОПТОВОЛОКНА — В МОСКАЛІВ ВОНО ТЕЖ Є

Дронами із оптоволоконном уже нікого не здивуєш, хоча вголос про цей новий вид озброєння говорять мало. Основи вже вивчені, але над удосконаленням ведеться активна робота по обидві сторони фронту. Розбирати на запчастини дрон-бутерброд будемо із одним з найкращих пілотів БС Кінгом, який нещодавно отримав офіцерське звання та посаду командира взводу.

Пілот розповідає, що зацікавився оптоволоконними дронами після перегляду відео з Курщини, відповідно, одразу виникло бажання спробувати використати їх на нашому напрямку.

Маневреність і перешкоди

«Приблизно з вересня ми чудово розуміли, що такі дрони будуть використовуватися й нами, це тільки питання часу. І вже десь у жовтні пішли перші замовлення на оптоволоконно від нашого батальйону. Виявилось, що ці дрони насправді не є чимось архіскладним, тобто його

можна було виробляти й раніше. А головне те, що він вирішує нам дві дуже серйозні проблеми.

Перша — це ворожі засоби РЕБ, а друга — пересічена місцевість на нашій ділянці. Тобто потрібно залітати в западини, потрібно залітати в ліс, потрібно декілька перешкод обминати по дорозі до бліндажа. Ми втрачали багато дронів через те, що зникав аналоговий сигнал. Натомість, оптоволоконні дрони не мають радіогоризонту».

Новий дрон складається з чотирьох компонентів: батареї, платформи з пропелерами, котушкою з оптоволоконном

та боєприпасом. Оптоволоконно намотано в закритій котушці і розмотується з кожним метром. Фактично, людина не зможе відрізати це волокно від звичайної рибальської жилки, діаметром 0,20 мм. Однак, на відміну від жилки, яка є цілісною, в оптоволоконні ще є крихтливий дротик. Як і сам дрон-камікадзе, котушка одноразова. Намотати назад волокно не вдасться. Поки що.

«І телеметрія, і відеосигнал йде тільки по цьому оптоволоконні. Втратити це все можна лише у випадку перерізання чи іншої деформації. По-іншому загубити картинку в ньому фактично не вийде» - пояснює Кінг.

«Спершу виникали погіршеності в польотах — можна було зачепитися за траву чи інші перешкоди. Пізніше вже формується досвід, дрон йде плавніше, вище, для того, щоб нічого не зачепити. Бо ж ми всі звикли до трохи іншого горизонту, а зараз варто пам'ятати, що треба тримати завжди вищі цілі. Ми працювали і в лісі, заходили поміж деревами, і все виходило добре. Так, є певний мінус у маневреності, але величезний плюс в тому, що не втрачається картинка».

Аналог чи волокно?

Аналогові дрони вдалося збалансувати — тобто вдало поєднати час роботи батареї та вагу вибухівки під конкретний вид квадрокоптера. З оптоволоконними дронами все по-іншому, адже додається і вага котушки.

Ми тримаємо в руках 10-дюймовий дрон, якому нести усе це добро на собі доволі не просто. Особливо це стосується важких боєприпасів.

«У нас є найрізноманітніші сюрпризи для ворога, повірте, фантазія саперів не має межі. Але окрім «десятки» є ще 13-дюймові дрони, а вони можуть витримувати більше. Тобто зараз виробники працюватимуть над тим, щоб оптоволоконні дрони йшли з посиленою рамою, щоб вони могли втримати все, що нам треба. При цьому зазначу, що основний протитанковий боєприпас, який ми використовуємо, тобто ПГШку, він несе спокійно. Тобто в нього навіть з цією котушкою проблем з ПГШкою не виникає».

Вказане БК у сучасних умовах використовується не для

того, щоб зупинити танк чи іншу техніку, а для того, щоб знищити засоби РЕБ. І тут варто зупинитися та пояснити більш детально. Усі вже бачили, як виглядають так звані танки-сараї чи танки-мангали. Ця обшита всіма можливими видами металу техніка, як правило, веде за собою інші бойові машини і захищає їх. Справа в тому, що під додатковим захистом сховані найрізноманітніші засоби РЕБ, які повинні глушити сигнали і нівелювати роботу наших дронів. Зазвичай для таких ситуацій використовується стара техніка, зокрема, танки Т62. Вони настільки обшиті залізом,

що башта взагалі не обертається. Але навіть попри такі вигадки, нашим пілотам неодноразово вдавалося пробитися повз оборону і знищувати «лідерів». Питання було одне — скільки дронів для цього знадобиться. Дрони на оптоволоконні це питання знімають.

«Ще минулого року якраз був випадок, коли попереду колони їхав «цар-РЕБ». Я атакував його першим. У мене телеметрія відвалилася десь за 500 метрів, але найкумедніше, що в техніку дрон таки влучив. Не в танк, а третю БМП — це просто величезна «шара». Той перший танк був без халабуди, але

з величезним акумулятором, який живив РЕБи. І він валив все, що навколо нього літало. Відпрацювати ми змогли тільки дроном з самонаведенням. Хто не знав цих деталей, міг подумати, що москалі тупі, що вони не вміють воювати і так далі. Насправді, логіка в таких штурмах була. Та все ж ми такі штурми відбивали. Нищили РЕБ і тоді вже працювали аналогом по всій колоні. Після цього РЕБ і почали ховати під мангали» - розповідає Кінг.

Слабкі місця

Станом на зараз, оптоволоконно є гнучким, маневреним, воно не рветься під час зміни курсу. Але все ж є і варіанти для його покращення. Ймовірно, виробництво у найближчому майбутньому працюватиме над тим, щоб надати волокну більшу гнучність та міцність. І тоді, на думку пітота, найбільше постраждає логістика.

«Так, оптоволоконні дрони найбільше вдарять саме по

ній. Звісно, у ворога ресурс більший, значить цей удар вони відчують, але не так, як ми. Бо якщо вони нам перекриють логістику, то для нас удар буде значно сильніший. Чим більше зростатиме виробництво таких дронів, тим складніше буде заїжджати на позиції чи повертатися з них, підвозити БК і самі дрони. Тобто ця річ міняє правила війни. І поки що є лише спосіб боротьби із ними – фізична ліквідація. Знайти ще якийсь спосіб, якимось чином вплинути на нього, тобто так, як РЕБ, тут не вийде. Ні в однієї, ні в іншої сторони. І все ж, зважаючи на більший об'єм, дрон можна застрелити з автомата чи дробовика».

Кінг також пояснює, що перед заходом на ударну позицію, такий дрон починає сповільнюватися. І цей момент може стати його слабким місцем.

«Тобто якщо це повна бежа піхоти і ця піхота відстрілюється, є шанс, що його можна збити. Так було і з аналогови-

ми дронами. У мене є випадки, коли заходив дроном на високій швидкості на групу з 5-10 чоловік, які одночасно відкривали вогонь з калашів. Можна влучити в батарею і знищити дрон. Але не все так просто — навіть коли коптер підбитий, все одно можна долетіти останні 10 чи 15 метрів наосліп і вразити ціль. Такі випадки вже були. Ну і не варто забувати про ще один метод того, як можна зупинити оптоволоконний дрон — буквально зламати сам кабель.

Наші хлопці вже це робили. Коптер просто втрачає сигнал».

Ще одна річ, яка чекає нас в майбутньому — це оптимізація самої котушки. Кінг вважає, що невдовзі вони стануть більш адаптивні та пристосовані саме до дронів.

«Котушки стануть не такими громіздкими, як зараз, а ще, можливо, почнуть якимось змінювати рами дрона. Я думаю, що зараз піде рух в обох сторін, аби максимально швидко збалансувати всі елементи».

ПРО СЕБЕ

Я був простим бідним вчителем, а потім простим бідним викладачем в університеті.

Що змінилося, коли я доєднався до ЗСУ? Я став можливим командиром зводу. Я став відомим письменником. У мене з'явилося багато класних костюмів. Я катаюся виключно на пікапах з крутими РЕБами. Я заїжджаю під кафе на класній машині з чотирма куполами, які глушать все від 400 і вище. У мене з'явилося дуже багато цікавої зброї. Ще в мене є бажання колись отримати нагородну короткоствольну зброю. Бо ПМ я не люблю. Маю також класні гвинтівки.

І все це я все використовую для того, щоб захищати свою країну і свою сім'ю.

ЛАБОРАТОРІЯ ВІЙНИ

Зараз Бонд — капітан. Ще в юному віці він вирішив пов'язати своє життя з військовою справою. Йому лише 23 роки, але вже є що розповісти. Почавши свій шлях у військовому інституті, Бонд навчався на факультеті РХБЗ, проте насправді його кар'єра в армії розпочалась децю неочікувано.

Початок шляху: неординарне рішення

Вже у 14-15 років Бонд визначився, ким хоче стати. Всі намагання його родини відговорити від такого вибору не мали успіху. Коли йому було 16, просто зібрав рюкзак і вирушив до військового комісаріату в Харкові, навіть не попередивши батьків. «Я тоді не звертав уваги на заборони. Я був впевнений у своєму рішенні. І це стало початком моєї кар'єри в Збройних Силах» — згадує він.

6 секунд слави

Бонд вступив до інституту танкових військ, але навіть під

час навчання його шлях став не таким прямим, як для більшості. Але були й приємні моменти — наприклад, парад у 2021 році. Бонд називає його «6 секунд слави» і згадує про це зі щирою усмішкою. Разом з однокурсниками порахували, що на кожен секунду показу по телевізору вони витратили близько 12 днів підготовки. Пам'ятає той момент, коли вони марширували по головній площі країни і було таке відчуття, що вони не просто крокують, а долають всі труднощі, разом із усіма нашими людьми.

«У цей момент розумієш: ми — єдине ціле, готові захищати нашу країну і стояти до

кінця. Звісно, ніхто тоді ще не розумів, що нас чекає попереду». З початком війни в Україні, йому скоротили термін навчання на два роки, і хлопець став бакалавром, а диплом магістра отримав уже заочно. «У 2022-му, з початком війни, ми отримали прискорений випуск і потрапили на фронт» — розповідає Сашко.

На війні Бонд став командиром розвідувального взводу в складі РХБЗ. «Ми з одноклассником опинилися на одному з постів, і почали змагатися за посаду. Врешті, обрали розвідку. Це було важке рішення, але правильне для нас».

РХБЗ: особливість служби

РХБЗ (війська радіаційного, хімічного та біологічного захисту) — це не тільки військова служба, а й велика відповідальність перед наукою та інноваціями. Багато хто вважає, що ці війська «нічого не роблять», але насправді роль РХБЗ дуже важлива.

«Ми працюємо не тільки як піхота, ми повинні бути готові до всього, навіть до створення нових методів захисту і виробництва спеціального обладнання» — пояснює Бонд.

Одним із основних завдань РХБЗ є розробка спеціальних речовин для різних умов війни. Олександр та його команда працюють над створенням спеціальних скидів, а також нових форм хімічних засобів.

«Вся ця робота — це, можна сказати, лабораторна справа. Ти маєш експериментувати, вигадувати, на основі цього створюються нові снаряди для фронту» — додає він.

Окрім того, що хлопці займаються виробництвом скидів, вони також розробляють запальвальні засоби і нові типи боєприпасів, що ефективно використовуються в бою. «Ми почали з простих запальничок, а зараз працюємо над складнішими розробками. Є у нас і спеціальні скиди для дронів. Це дозволяє застосовувати їх на різних ділянках».

Ефективність і обмеження

«Як начальник РХБЗ, хочу відзначити наш колектив, який є справжнім прикладом професіоналізму, відданості та самовіддачі. З моменту початку активних бойових дій ми, військові РХБЗ, стали не лише підтримкою, але й важливою ланкою в операціях, де кожен наш рух має величезне значення для забезпечення безпеки наших бійців. У кожного з нас є свої унікальні здібності та навички, що дозволяють виконувати завдання на найвищому рівні. Завдяки їм наші розробки та новітні технології працюють, а безпека військ гарантована. Сьогодні наші запальнички, скиди та інші новітні технології показують свою ефективність у боротьбі з агресором».

Війна вимагає нестандартних рішень, і забезпечення в таких умовах часто має обмеження. Проте, Бонд зазначає, що у РХБЗ все ж вистачає матеріалів для розробки нових засобів. «Ми маємо доступ до всього необхідного, хоча інколи доводиться самим збирати матеріали для нових винаходів. Все знаходиться, розбирається і перепрацьовується».

Погляд в майбутнє

Бонд вважає, що після перемоги професія фахівців РХБЗ залишатиметься однією з найбільш важливих. «Навіть в мирний час ми будемо потрібні. Ми маємо знання, які можуть бути використані, наприклад, для ліквідації наслідків екологічних катастроф».

НАШІ ТАНКІСТИ ДЛЯ МЕНЕ — СУПЕРГЕРОЇ

«Блонді» — приклад того,
яким має бути офіцер
психологічного супроводу

2 роки тому вона залишила в Кривому Розі дім, роботу і сина, щоб приєднатись до ЗСУ і стати частиною іншої сім'ї — танкового батальйону нашої бригади. Світлана настільки любить, поважає, переживає і турбується про своїх хлопців, що це викликає захват. Якби в кожному підрозділі ЗСУ був такий психолог, атмосфера в армії була б набагато кращою.

Насправді «Блонді» дуже різна. «Батько хотів хлопчика, тому виховував мене по-чоловічому, - пояснює Світлана. — Я набралась цих очікувань, і часто приймаю рішення, від яких моя сім'я трішки в шоці». Але батьки підтримали бажання «Блонді» служити в ЗСУ. Як і син, якому зараз 10. Він залишився з ними.

Таке виховання зробило Світлану людиною, яку непросто «взяти на слабо». Власне, саме так вона опинилась на війні: «Я працювала в воєнторгу. Якось заходять двоє офіцерів. Попросили підібрати їм штани. Але ціна здалась їм занадто дорогою. Кажу — ви що, ніщеброди якісь, не можете собі штани дозволити? А вони вперлись і знижку випрошують. Блін, я ж продавець, а не власник. Хочете в мого сина відібрати шматок хліба чи що? Один з тих каже — якщо не зробите знижку, тоді заберемо вас в армію. Я довго не думала — та без проблем, домовились!».

Світлана, звісно, жартує — ніхто її силою в ЗСУ не тягнув. Просто цей маленький епізод

став останньою краплею. «Я вже давно відчувала, що хочу бути більш корисною для своєї країни. А тоді просто остаточно зрозуміла — настав час зробити цей крок», — пояснює вона.

Починала «Блонді» зв'язківцем, потім — оператором БПЛА, була першою жінкою на цій посаді в танковому батальйоні. Але справжнє своє покликання знайшла на посаді офіцера групи психологічного супроводу: «Моїх хлопців справді треба підтримувати. Вони для мене супергерої. І це не порожні слова. Всі — бойові, постійно їздять на нуль, працюють прямим наведенням і розбирають підарів на раз. Я ними дуже пишаюся і завжди ставлю в приклад своєму синові».

Хлопці відповідають взаємністю, навіть звертаються до неї по-батькові — Світлана Володимирівна. Звісно, трішки жартома, бо більшості членів екіпажу вона фактично годиться в доньки. Але відчувається і повага — все-таки приємно, коли про тебе дбають.

Вони навіть навчили «Блонді» керувати своєю технікою. «Коли я взагалі вперше побачила танк, це було просто вау, — згадує дівчина. — А коли вперше лізла всередину, навіть роззулася — з мене всі сміялися. Ну і звичайно я мусила спробувати покататися. Спершу як пасажир, а потім, коли випала безпечна можливість, сіла і за важелі. Хочеться ж зрозуміти, що відчувають хлопці, як саме вони працюють».

Світлана каже, що пілотувати танком насправді не так складно, як здається. Їй вистачило кількох хвилин інструктажу, щоб поїхати. «Це як на велосипеді, - жартує вона. — З машиною не порівняти, звісно. Але теж все просто — мінімальний прогрівчик, дві педалі, коробочка передач і два важелі замість керма». Вона більше хвилювалась, ніж вчилася — не хотіла зганьбитись перед хлопцями.

Ті заспокоювали її старим жартом: «Де отримати права на водіння танку? Просто їдете, куди захочете. Хто вас зупинить?».

Емоції після поїздки, звісно, зашкалювали. «Це дуже-дуже круто! Словами не передати. Адреналінчик — ух!», — з усмішкою згадує «Блонді». Протилежні спогади та емоції — від іншої поїздки, коли Світлана поїхала на машині подивитися, як працює її екіпаж з закритої позиції. Їх змалювали і почався артобстріл: «Тоді нас ледь не заї**шила «тридцятка». Снаряд впав ближче до мене, ніж до танка. Але ноги в руки — і вперед, всі живі-цілі. Коротше, зїздила, надивилась».

Насправді Блонді — точно не з боягузливих. Під час нашої розмови двічі прилітає десь недалеко, ще кілька разів працює поруч наша САУ, але поки ми рефлекторно пригинаємось і дивимось на небо, Світлана навіть не сіпається. Лише сміється і кричить: «Це танковий батальйон, детка! Велкам!»

Стало цікаво, як дівчина з таким характером ставиться до ухиянтів. Ми очікували, що Світлана вибухне на цій темі, але вона здивувала своєю поміркованістю і обережністю: «Це важке питання... Думаю, кожен повинен сам дійти до цього — відчутти момент, що ти готовий стати на захист своєї країни, своєї родини, свого дому».

Але коли ми прямо запитуємо, чи могла б вона мати стосунки з людиною, яка не служила, категоричність Блонді одразу повертається: «Після всіх моїх пригод? Однозначно ні. Та й в цьому немає сенсу — такі чоловіки по характеру слабші за мене, я їх просто з'їм». Світлана згадує, що коли приїжджає додому і вдягає форму, часто зіштовхується з такими людьми — вони бояться підійти, познайомитись, ховають очі. Це неприємно. «Але з іншої сторони, це навіть полегшує життя — не потрібно витратити час, можна одразу відсіяти тих, з ким мені точно не по дорозі», — спокійно резюмує Володимирівна.

«ПОМИЛКИ САПЕРА ВИПРАВЛЯЮТЬ ХІБА ЩО ЙОГО ПОБРАТИМИ»

Інструктор 143-го об'єднаного
навчально-тренувального центру
повчас саперів 63 бригади

Війна — це не лише польоти дронів, артилерійські дуелі та стрілецькі бої. Вона сповнена прихованих загроз і одна з найнебезпечніших — вибухові пристрої, міни та розтяжки. Саме тому професійна підготовка саперів має критично-важливе значення. Щоб підвищити рівень підготовки бійців, до 63 бригади прибув запрошений інструктор Андрій із 143-го об'єднаного навчально-тренувального центру.

143-й центр — чи не головний навчальний підрозділ ЗСУ, де формуються кращі фахівці з розмінування, інженерної розвідки та знешкодження вибухонебезпечних предметів. Управління бригади було вирішено долучити одного з досвідчених інструкторів для підготовки тих, хто йде попереду перших.

«На війні помилки сапера виправляють хіба що його побратими. Наше завдання — зробити

так, щоб цих помилок не було взагалі», — каже Андрій.

Він навчає розпізнавати навіть найскладніше-замасковані вибухові пристрої, працювати в умовах мінімального часу та швидко приймати рішення. Особливу увагу приділяли навчанням роботи з нерозірваними боеприпасами, адже після кожного обстрілу на землі лишаються смертельно небезпечні «подарунки». Цей курс необхідний для саперів — він не просто для

«галочки». Це питання виживання, ефективності та бойової готовності. Чим краще підготовлений сапер — тим більше шансів залишитися живими та виконати завдання. Тому вчитися, вчитися і ще раз вчитися — це головне правило кожного, хто працює з вибухівкою. Успішне проходження курсу надасть хлопцям можливість отримати свідоцтво. Отримання такого документа означає, що боець пройшов навчання та знає, як ді-

яти в реальних умовах, зберігаючи життя собі та побратимам.

«Перше, що мене вразило — це рівень підготовки бійців. Вони не просто слухали — вони вбирали кожне слово, бо знали: завтра ці знання можуть стати між ними і смертю, — розповідає інструктор Андрій. Я завжди повторюю: якщо на маловідомій ділянці здається, що там все безпечно — значить, ви вже на півшляху до загибелі».

«За кілька днів я переконався: ці хлопці — не просто солдати, а професіонали. Їх не треба вмовляти бути обережними, їм не потрібно пояснювати, що таке відповідальність. Вони чудово розуміють, що за їхньою спиною — побратими, і якщо вони помиляться, це може коштувати життя не лише їм, — впевнено каже Андрій. — Я бачив, як вони працюють у парі, довіряючи один одному більше, ніж комусь ззовні. Це найголовніше для сапера — знати, що твій напарник не «втратить» голову в критичний момент».

«Мені дуже сподобалось у вас. От справді. Вдячний 63 бригаді за теплий прийом, комфортні умови проживання та смачне харчування. Тут служать люди, які справді тримають фронт і прагнуть стати ще кращими. Пишаюсь, що мав змогу передати вам свої знання».

5 ПРАВИЛ САПЕРА

Вибухівка — штука підступна. Її не цікавить, хто ти: новачок чи ветеран, хоробрий чи обережний. Вона чекає, поки ти припустишся хоча б однієї помилки. Саме тому, Андрій поділився своїми лайфхаками.

1. «Зайва вага» рятує життя

Якщо хтось колись скиглив, що бронік і шолом важкі — передайте йому привіт. Броня рятує не тільки від куль, а й від уламків. 90% мін розриваються, відкидаючи осколки вгору або по сторонах. У шоломі у вас більше шансів не залишитися без голови, а плити в бронезилеті можуть витримати удар уламків або навіть частково погасити вибухову хвилю.

2. «Не впевнений — не лізь»

Є таке залізне правило: якщо щось виглядає підозріло — воно напевно заміноване. І ще одна істина: якщо нічого не виглядає підозрілим, це теж може бути замінованим.

3. «Запам'ятай маршрут і не грай у дослідника»

Якщо йдеш по перевіреному шляху — тримайся його. Не лізь у хащі, не шукай «короткі стежки».

4. Сапер не бігає!

Якщо ти сапер — забудь про біг. Якщо ти взагалі в зоні можливого мінування — забудь про біг. Швидкі рухи = паніка = помилка = бах!

5. Міни не діють вибірково

Вони не питають, хто перед ними — друг чи ворог. Їм байдуже. Навіть якщо територію «контролюють наші», це не означає, що тут безпечно. Завжди перевіряй, перш ніж кудись ступити. Сапер помиляється один раз, але ти не мусиш бути тим самим сапером. Головне правило — не поспішай, думай головою і повертайся живим.

КРАЩЕ БАГАТО РАЗІВ ПОМИЛИТИСЬ ТУТ, НІЖ РАЗ НА ПОЛІ БОЮ

Один зі страхів чоловіків, які хочуть вступити до ЗСУ, є нав'язаний стереотип про відсутність належної підготовки, відповідного спорядження та миттєвого потрапляння в нульові окопи. Я хочу зруйнувати цей міф. Мене звали Артур, мені 23 роки і в листопаді 2024 року, за допомогою нової системи внутрішнього рекрутингу, я написав заяву на приєднання до 63 бригади ЗСУ. І на власному прикладі переконався, що без належної підготовки та екіпірування ніхто нікого нікуди не відправляє.

Спершу я пройшов БЗВП тривалістю 45 днів, де ми вивчали основні навички військовослужбовця, домедичну допомогу, поведінку зі зброєю, інженерну справу та інші важливі речі. Після цього нас відправили в розташування нашої 63 бригади. І я був дуже здивований, коли дізнався, що на мене чекає ще 14 днів додаткової підготовки від бригадних інструкторів. Основна ціль такої

підготовки — перевірити отримані навички, відточити їх та показати застосування в сучасних реаліях війни.

Прихована розтяжка

Щодня о 8:00 ми з іншими рекрутами вирушали на полігон. Нас було близько 80 людей, тому для більш ефективного навчання нас поділили на менші відділення. Підготовка відбувалась на різних навчальних точках, які ми змінювали кожного дня. Всі заняття починались з холостіння. Перші 30 хвилин ми відпрацьовували стійку, вкладку, заміну магазину статично і в русі, а також інші речі, які допомагають краще відчувати зброю і впевненіше з нею поводитись. І вже після цього починалась основна частина заняття.

Найперша точка, на яку я потрапив, це саперно-інженерна справа. Тут ми поділились на дві групи: одна група ставила

розтяжки, а інша — в бойовому порядку вирушала їх знімати, — після чого ми мінялись. Це заняття потребує особливої уважності, концентрації та креативності. Поставити розтяжку так, щоб її не виявили інші, це завдання не з простих, але якщо включити всю свою фантазію, то результат буде чудовим. Мушу похвалитись, що в мене це вийшло. Спершу між деревами на рівні пояса я натягнув фейкову розтяжку без гранати для того, щоб змусити ворога зігнутись і перелізти її. А вже під цією розтяжкою прикопав в землю гранату і гарно її замаскував. Я розраховував на те, що коли друга група буде проходити фейкову розтяжку, вони будуть менш уважними до того, що в них під ногами, тому помиляться і наступлять на неї. І результат мене не розчарував: перший хлопець, який виявив розтяжку, зовсім забув про те, що під ногами може бути сюрп-

риз. Чека відстрілила, три секунди, бабах. Дякувати Богу, що граната була навчальною.

Адреналін

Наступна точка, яка мені сподобалась, це Штурм окопу. У навчальному центрі нам вже показували це, тому коли інструктор розповів про інший спосіб штурму окопу і нарізання кутів, я спершу не зрозумів і почав записати його питаннями. Після пояснень інструктора Філона чому і в яких ситуаціях цей спосіб кращий, я отримав відповіді на всі свої питання, і ми почали виконання вправи. Спершу двійками ми проходились по окопу без набоїв та відточували основні навички штурму. Інструктори вказували нам на помилки і допомагали їх виправляти, а вже після обіду нам дозволили штурмувати окоп з бойовими набоями. Ухх, і це було справді круто! Йти першим в двійці, прострілювати кут, замінювати магазини і бачити, як земля в окопі сиплеться від пострілів, — це все допомогло хоч на 1% наблизитись до відчуття реальних штурмів і отримати прилив адреналіну в крові. P.S. Всі інструктори і рекрути залишилися цілими.

Штурм і оборона

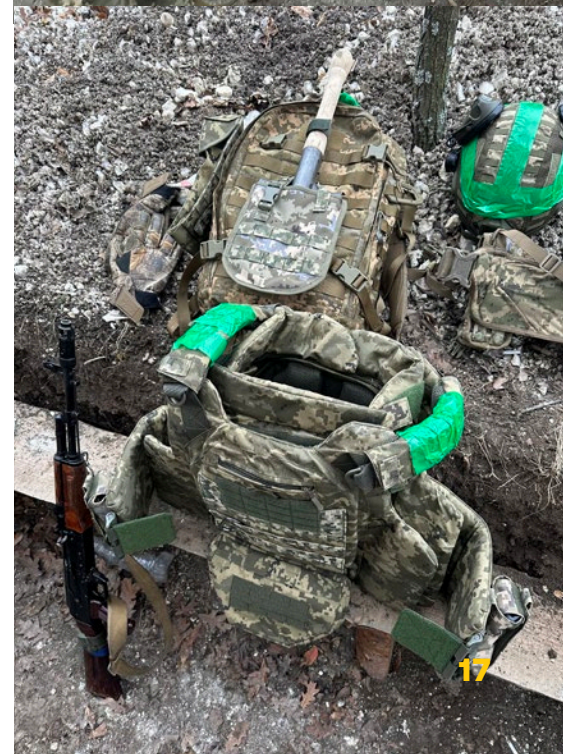
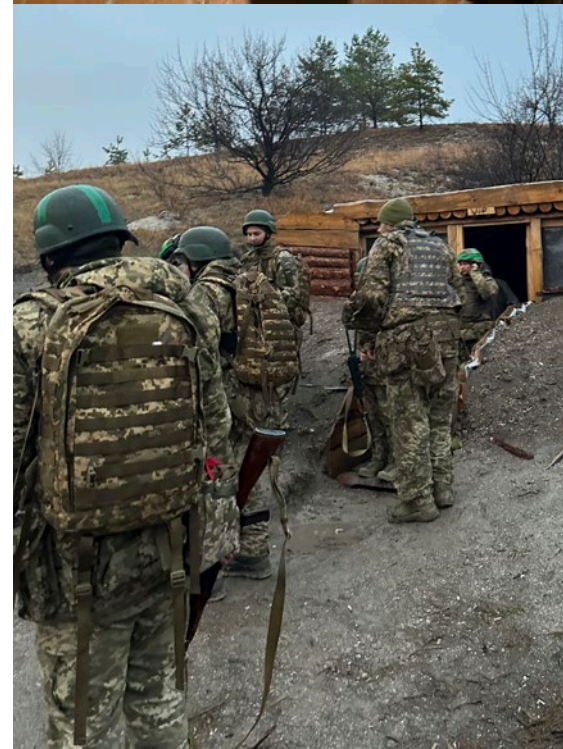
І моє улюблене заняття — це пейнтбол. Нам роздали пейнтбольні гвинтівки, по 100 набоїв, 2 навчальні гранати кожному, рації і поділили на дві групи: штурм та оборона. Мені пощастило бути в групі штурму. Все почалось з планування: ми намалювали макет окопу, розпланували як і з яких сторін будемо в нього заходити, хто буде вогневою підтримкою, запланували маршрут пересування і почали штурмувати. Додаткового антуражу додавали вибухи мін, звуки реальних пострілів та крики інструкторів. На жаль, наш перший штурм виявився неуспішним, ми погано провели планування, тому оборона

змогла захистити свої позиції. Після цього ми мали перерву, аналіз наших дій та розбір польотів. Інструктор Бамут вказував на наші помилки, допомагав зрозуміти наші слабкі сторони і підказував, як краще спланувати наступний штурм. Особливо сподобалось, що інструктор мав адекватне ставлення до помилок, допомагав їх виправити і дав нам усім зрозуміти, що краще багато разів помилитись на полігоні, ніж один раз помилитись в бою. Другий штурм був значно кращий, ми зачистили майже весь окоп, але ряд індивідуальних помилок призвів до того, що ми втратили всіх наших бійців і знову перемогла оборона. Я вважаю, що подібні заняття найкраще допомагають відчутти і підготуватись до реальних бойових дій, відточити навички штурму та оборони окопу і зрозуміти свої слабкі сторони над якими варто працювати далі.

Готовий

Крім того, в нас ще були навчання з метання гранат, стрільби з незручних положень, пересування бойовим порядком, пересування двійкою, домедична допомога, стрільба з гранатомету і ПКМ та інші. Історій про ці заняття величезна купа, хоч книжку пиши. Проте, висновок один: кожен з інструкторів намагався передати нам максимум своїх знань та допомогти краще засвоїти матеріал. І коли закінчились 14 днів додаткової підготовки, я вже значно впевненіше почував себе зі зброєю, чітко розумів, де і які мої навички можуть згодитись на полі бою, що потрібно покращити і мав все необхідне спорядження та екіпірування, яке мені могло б пригодитись на позиціях.

За це моя величезна подяка інструкторам та всім причетним з 42 роти, які не втомлювались відповідати на наші питання, віддано допомагали нам і робили все можливе, щоб ми отримали максимум від цього навчання.

ПО ЯКОСТІ РОБОТИ ДІЛИМО ПЕРШЕ-ДРУГЕ МІСЦЕ З ТРЕТЬОЮ ШТУРМОВОЮ

Розмова про засоби радіо-електронної боротьби. Обережно. Дуже багато страшних слів

Як тільки почалася повномасштабна війна, українці по всьому світу виходили на мітинги з вимогою «закрити небо». Тоді мова йшла про те, щоб літаки союзників збивали російські ракети. Як ми всі знаємо, нічого з цього не вийшло, бо страх перед «ескалацією» перевищив бажання допомогти. Через три роки війни кожна бригада працює над тим, щоб «закрити небо» для своїх воїнів. Але не від літаків, а від рою ворожих дронів, яких зараз літає стільки, що й не порахуєш. Та все ж, якісна робота служби РЕБ дає результат. Лейтенант Віктор Яценко, який очолює цю службу в 63 бригаді не відразу погодився на розмову. І не тому, що він соромиться чи не має чого сказати. Навіть навпаки — сказати може, але от мало хто його зрозуміє, адже він оперує такими словами та термінами, що в традиційному товаристві не використовуються. По-справжньому зрозуміти його зможуть лиш ті, хто реально тямить в цій складній та вузькій сфері. І все ж ми спробуємо пояснити про роботу засобів РЕБ простими словами, наскільки це взагалі можливо.

— Давай почнемо з основ. Звідки взагалі взялися засоби РЕБ і для чого їх придумали? Дрони ж лише недавно почали літати...

— Я в історії не дуже, але для себе уявляю це так. Як тільки виникла можливість передавати інформацію завдяки радіохвилям, одразу ж виникла ідея та потреба в протидії. Тільки-но почали передавати повідомлення азбукою Морзе, одразу ж почали шукати можливості впливати на їхню передачу і спотворення. Наприклад, одним лише зайвим «піком» в сигналі SOS, можна було знищити цілий бойовий корабель противника.

— Розкажи, як ти потрапив в нашу бригаду і що в тебе було на самому початку?

— В 63 бригаду я потрапив майже випадково. Певні люди,

які можуть приймати рішення, вирішили, що я можу принести тут користь і тому за собою потягнули й мене. Я не те, щоб не хотів, але за своїм напрямком мав бажання працювати десь в окремому спеціальному батальйоні за напрямком радіоборотби, десь на найнижчій посаді, яка не мала перспектив для кар'єрного зростання. Але вже як є, опинився там, де опинився. Не шкодую. На початку, власне, не було майже нічого. Довелося все створювати з нуля.

— Завдяки чому твоїй службі вдалося розширитися до роти?

— В кожній бригаді є люди, які тягнуться до реалізації своїх можливостей. Піхота лінійного батальйону, інженерно-саперна рота, ПТРК чи ББС — в кожному підрозділі є ті, хто хочуть

реалізувати свої амбіції на повну. У напрямку РЕБ це виглядає цілком перспективним. Але далеко не кожен в цій сфері може бути достатньо ефективним. Тому до людей, які доповнюють нашу службу, є певні вимоги: інтелект, освіта тощо. Ми почали з того, що сформувавши кістяк, а тепер оброблюємо його м'язами.

— У тебе, очевидно, якась дуже вузькоспеціалізована освіта?

— Освіта цивільна. Електро-технічна спеціальність. Диплом зі страшною назвою «Прилади і методи неруйнівного контролю». Це пов'язано з акустичними та електромагнітними методами вимірювання і ще з широким спектром. Але по фаху я не працював. Те, що залишилося від радянського виробництва вже здихало,

а нове ще не розвинулося. На той час інженер міг заробити десь 115 гривень. Тому я за своїм напрямком не працював. Бо треба було заробляти якісь гроші. Я був молодий, мусив ставати на ноги, тримати сім'ю. 115 гривень? Ніт. Я просто руками своїми заробляв на порядок більше. Не відразу, але з часом. Бо 115 гривень то була зарплата жербака. Але все ж талант не проп'єш. Тому, у 2014 році, коли я був в добробаті, довелося згадувати здобуті знання і зіткнутися з реалізацією своєї освіти. Я став зв'язківцем. А з початком повномасштабного вторгнення я вже був і зв'язківцем, і ребівцем, і спецом з кібербезпеки.

— Розкажи, а звідки наша бригада бере засоби РЕБ?

— З різних джерел. Частина вона отримує за нарядами згідно розподілу генштабу. Але ті засоби, які на даний момент виконують 95% роботи — бригада придбала за рахунок субвенцій від міських та обласних адміністрацій. Крім того, ми робили збори для закупівлі спеціальної техніки, а ще були і підгони від волонтерських фондів. Скажу прямо — найефективніше працюють ті засоби РЕБ, які ми самі купуємо. Згадайте збір для танкістів. Це хороші, ефективні обереги для наших хлопців.

— Чи забезпечена бригада засобами РЕБ в повній мірі?

— А це питання не зовсім точно сформульоване. Бо можна мати цілий підвал РЕБів, але хтось же має ними керувати! Виникає нагальна необхідність в навченому персоналі. Коли особовий склад набуває компетенції — треба збільшувати технічний рівень засобів, треба покращувати якість роботи. Скажімо, купили ми купольні засоби 900 МГц 10 штук. А пілоти противника декількома кліками змінили частоту і ми маємо 10 недієвих засобів. Зараз потрібні засоби, що передбачають їхню модернізацію. Потрібна людина, яка буде за-

йматися закупівлею, і яка буде все це встановлювати, і яка буде це все обслуговувати. Тут нема меж — як тільки є людина, відразу починається нова робота. Наша сфера — це неоране поле роботи, розвиватися можна в багатьох напрямках. А головне — давати результат. От є в нас радіоконтроль, що визначає, на якій частоті керується FPV противника. Ця інформація надається на оператора, який керує засобом протидії. У нього є певний спектр діапазону, який може застосувати певну протидію: залежить від даних, які надає оператор. Словом, це все дуже складна схема, але вона працює. Якщо все це узагальнити, то все вирішує фахівець, а не пристрій. Якщо нема фахівця — то особовий склад зі всіма засобами перетворюється на недієвий механізм.

— Зараз можна часто побачити пікапи з найрізноманітнішими засобами РЕБ. Скажи, куди доцільно їх ставити, а куди не доцільно?

— Оці «грибочки», які на машини ставлять — вони проти FPV. Їх доцільно на пікапи, які перебувають в зоні ураження камікадзе, тобто від ЛБЗ до 5 км. Ставити доцільно на бронетехніку та на інженерну техніку. Щодо позицій — є моменти. Якщо ми говоримо про передню позицію із засобом РЕБ на ній — то це дуже ненадійно. Це до першого прильоту. Якщо це засіб проти FPV — то прилітає мавік. Якщо проти мавіка — прилітає FPV. І на обидва прилітає арта. На передніх позиціях засоби РЕБ не живуть.

Намагаюся щось з цим робити. Як на мене, то краще ставити направлені засоби трошечки в тилу, це більш дієво.

— Наскільки ефективною є робота РЕБ в нашій бригаді?

— Проблема в тому, що я не маю з чим порівняти. У мене нема інформації від інших бригад. Але одна людина з серйозними погонями, не з нашої бригади, якось сказала, що по кількості посаджених БПЛА ми відстаємо від 3 штурмової. Та у відсотковому плані застосованих/посаджених дронів ми з ними на рівні. Тобто можна говорити, що ділимо перше-друге місце.

— З якими проблемами ти стикаєшся в своїй роботі?

— Думаю, інші служби також стикалися з такими проблемами. Вони носять бюрократичний характер. Держава іноді заважає ефективно працювати. Наприклад, є засіб РЕБ, який дає дуже суперові показники. Він закриває майже всю смугу нашу, а й то й сусідню. Але він не кодифікований. А ми не можемо купити некодифікований засіб РЕБ. Ох, начальник служби РЕБ колись сяде за те, що накупив...

— Хто переможе: дрони чи РЕБи?

— А це дуже некоректне порівняння. Взагалі, РЕБ не стосується дронів. Вона стосується розповсюдження інформації. А дрони можуть не стосуватися цієї теми взагалі. Тому, якщо мова про радіокеровані дрони — то переможе РЕБ. А якщо просто про дрони — то дрони. Бо вони можуть не розповсюджувати радіовипромінювання.

— Зважаючи на те, як збільшилася популяція дронів з оптоволоконом, чи є в тебе відчуття, що скоро станеш безробітним?

— Ні. Тому що основна задача РЕБ — дезорганізація управління військами противником.

БИТВА БЕЗ ЗБРОЇ

У цивільному «довоєнному» житті Анатолій Щербина був хірургом. Жив тихим сімейним життям, разом з дружиною виховував дітей. Коли почалася війна, він вирішив долучитися до сил оборони і приєднався до 63 бригади в якості медика. Зараз капітан медичної служби є начальником лікувального відділення медичної роти нашої військової частини.

— Я лікар-ординатор. Раніше працював в так званому лазареті, загалом, доводилося мати справу з соматичними патологіями. Потім, через проблеми з укомплектуванням, я вирішив працювати на стабнеті та стабілізаційному пункті. Виходить так, що я чергую 4/4 або 2/2 дні — тобто, 2 дні на стабпункті і 2 на стабнеті.

— Що таке стабпункт ми знаємо. А що таке стабнет?

— Традиційні стаціонарні стабілізаційні пункти є передовими медичними пунктами. Розташовані вони набагато ближче до лінії фронту, ніж лікарні, вони покликані забезпечити швидкий порятунок життя поранених, особливо — важкопоранених. Але найчастіше вони розташовані занадто далеко від лінії зіткнення.

Для цього був розроблений стабнет — це такий мобільний стабілізаційний контейнер. Він пришвидшує надання пораненому медичної допомоги, адже знаходиться між лінією бойового зіткнення і стабпунктом. І поки евакгрупа може забирати ще поранених, стан перших

евакуйованих вже стабілізується на стабнеті. Ну, і плюс стабнету в тому, що це така собі мобільна операційна, в ній є все — від операційного столу і ламп, до генератора, баку для води, системи бактеріального знезараження тощо. Компактний розмір дозволяє сховати його якомога ближче до «нуля». Тут не тільки можна «підлатати», надати медичну допомогу, тут дійсно можна провести операцію, стабілізувати стан важкопораненого, що в разі збільшує його шанси на життя. Робота на стабілізаційному пункті — це марафон із перешкодами. Обстріли, нестача сну — усе це лише частина буденності. Кожен врятований — це ще один шанс для когось повернутися додому, обійняти рідних, знову відчути смак життя.

— Наскільки важка ситуація з особовим складом? Ви казали про брак кадрів.

— У нас катастрофічна проблема з нестачею середнього медичного персоналу — фельдшерів, медичних сестер і санітарів, які є основою оперативного медичного забезпечення на пе-

редовій. Тому ласкаво просимо усіх, хто вагається чи просто хоче до нас в бригаду — ви нам тут дійсно потрібні.

— З чим пов'язана ця проблема, як її вирішувати?

— Точно не скажу. Тут, мабуть, комплексна проблема. Припускаю, не всі готові йти на службу через ускладнені умови психологічно складної роботи, яка потребує великої витривалості й стійкості. Це, мабуть, основна проблема. Адже, якщо говорити про забезпеченість медичних рот — то тут проблем немає, нас добре забезпечують. Вирішити цю проблему...ну, що може вирішити цю проблему? Вважаю, активна мобілізація та співпраця з цивільними медичними закладами.

— Ви тут вже тривалий період, Ваша мотивація якось змінилась за цей період?

— Так, дійсно, як і всі, я децю втомився. Сумую за родиною дуже. Але моя мотивація лишається тою самою — я тут для захисту своєї сім'ї, своїх близьких, своєї землі. Та й взагалі, це є моїм обов'язком. Тому, гото-

вий бути тут стільки, скільки треба, аби ж бути живим, неушкодженим, приносити користь. А я ж її дійсно можу приносити, бо це те, що я вмію — лікувати. В той самий час, я тверезо оцінюю свої навички та вміння, розумію, що не можу бігти на танк з автоматом, але моя сила в іншому. Я допомагаю тим, хто попереду, тим, які йдуть першими й тримають останній рубіж.

— Які плани на майбутнє? Чим займатиметесь після перемоги?

— Як і всі — буду вдома налагоджувати життя. Родина — то найголовніше, що є. А так, поки планів чітких не маю. Поживемо — побачимо.

З ЛАЙФХАКИ ВІД МЕДИКА, які дійсно рятують життя

1. Своя аптечка — твоя друга броня

Не покладайся на аптечки побратимів — твоя аптечка має бути укомплектована під тебе. Турнікет (і не один), гемостатичний бинт тощо — усе має бути під рукою та закріплене так, щоб можна було дістати навіть пораненою рукою.

2. Золоте правило трьох секунд

Не зупиняйся довше ніж на три секунди на відкритій місцевості. Ворог завжди чекає, поки ти вийдеш на зручну позицію для пострілу. Пересувайся короткими перебіжками, використовуючи укриття, а якщо вже лежиш — не ворухись без потреби.

3. Не хетуй засобами індивідуального захисту

Шолом і бронезилет — не просто тягар. Вони рятують від уламків, куль і вибухової хвилі. Навіть якщо спека й важко — не знімай їх без крайньої потреби. А ще — носи окуляри: уламки можуть прилетіти навіть тоді, коли ти не під вогнем.

10 найкоротших воєн в історії людства. Частина друга

Початок у попередньому номері...

Футбольна війна **1969, 6 днів**

Свою назву конфлікт отримав через те, що Сальвадор і Гондурас розпочали війну одразу після відбіркового матчу до чемпіонату світу 1970 року. Країни мали територіальні суперечки щодо кордону, а на грі у Сан-Сальвадорі місцеві вболівальники побили футболістів і вболівальників з Гондурасу. Іскра спалахнула і спричинила в Гондурасі хвилю нападів на сальвадорців. Країна розірвала із Сальвадором дипломатичні відносини, і почався збройний конфлікт. Менше ніж за тиждень бойових дій з обох сторін загинуло від 2000 до 6000 осіб, переважно мирних жителів.

Агашерська війна **1985, 6 днів**

Прикордонний конфлікт між Малі та Буркіна-Фасо, що стався 1985 року. Об'єктом суперечки стала багата на природний газ і мінерали Агашерська смуга. Бойові дії питання не вирішили. За рік ООН постановила поділити спірну територію навпіл.

Третя індо-пакистанська **1971, 13 днів**

Індія втрутилася у громадянську війну в Пакистані. В резуль-

таті Східний Пакистан отримав статус незалежної держави Бангладеш.

Індії це коштувало 3843 загиблих, втрати Пакистану — 9 тис. осіб.

Сербсько-болгарська війна **1885, 14 днів**

Сербія оголосила війну Болгарії через приєднання тією спірної території — Східної Румелії. За час конфлікту загинуло 2,5 тисячі осіб. За підсумками мирної угоди, формальною переможницею оголосили Болгарію та визнали приєднання нею Східної Румелії.

Війна Судного дня **1973, 18 днів**

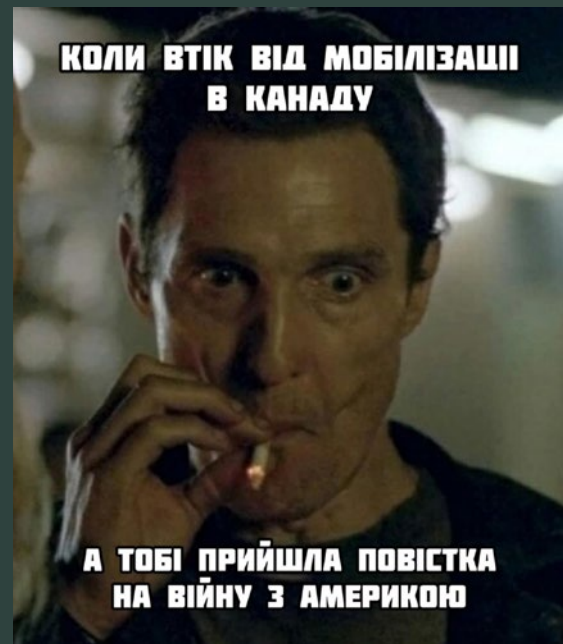
Об'єднані війська Єгипту та Сирії атакували Ізраїль під час іудейського релігійного свята Йом-Кіпур, або Судного дня. Метою було відвоювати території, зайняті Ізраїлем у 1967 році під час Шестиденної війни.

Перші два дні перевага була на боці арабської коаліції, але потім ізраїльські війська перейшли у контрнаступ. На час підписання мирної угоди вони вже підійшли на відстань у 101 км від Каїра, столиці Єгипту.

Втрати ізраїльської армії склали 2,5 тисячі загиблих, з боку коаліції арабських країн — 18,5 тис. осіб.

**КОЛИ ВТІК ВІД МОБІЛІЗАЦІЇ
В КАНАДУ**

**А ТОБІ ПРИЙШЛА ПОВІСТКА
НА ВІЙНУ З АМЕРИКОЮ**

**продовжуємо вивчати
міста раїсі по
палаючих нпз**

63 ОКРЕМА МЕХАНІЗОВАНА БРИГАДА ЗСУ

Насолоджуйся

Найкрутіші ролики
в ЗСУ – на нашому
Телеграм каналі!

Дізнавайся

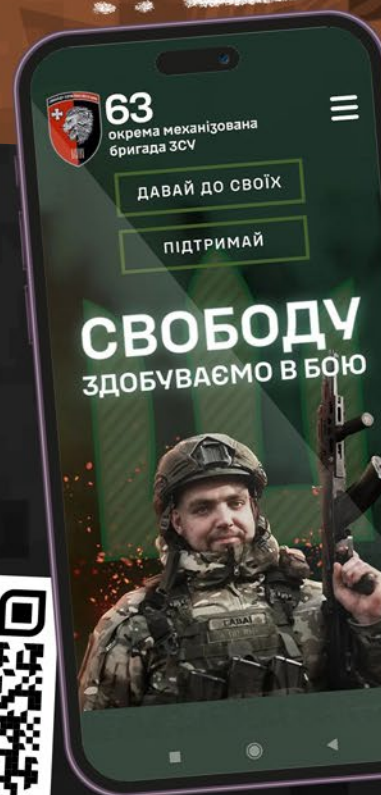
Не працює телеграм?

Заходь на офіційний
сайт 63 бригади

63omb.com.ua

Та приєднуйся
на Facebook

Розважайся

Залітай і релаксуй!

Instagram

TikTok

YouTube

«Бастіон» – офіційний журнал 63 окремої механізованої бригади
Відділ комунікації: Ростислав Яцишин, Євгенія Іжбінська, Олег Волоткевич,
Олександр Тірон, Сергій Болотніков, Євгеній Крючков, Артур Дмитришин.
Дизайн і верстка: Денис Сімковський

Тираж 300 примірників. Не для продажу. © Всі права захищені
Лиман, Донецька область, Україна, 2025 рік